

אותם 50% מהילדים של כיתה א' בציבור הכללי מהזיקים בטלפון חכם ומקדישים לו כחמש שעות ממוצע כל יום. זה הופך אותם למנותקים רגשית וחברתית, מחוברים לעצמם ומתקשים לנהל תקשורת אנושית בריאה. תרבות המסכים הצמיחה לנון אחר של בני נוער. אילמים, נעדרי חמלה, בודדים ומדוכאים. "ד"ר תמיר ליאון, אנתרופולוג וישומי החוקר בעשירים השנים האחרונות ילדים ובני נוער, על הסכנה של הדור. כאילו שלא ידענו ■ ילדים פלי רגשות. זו לא רק שכנה רוחנית ■

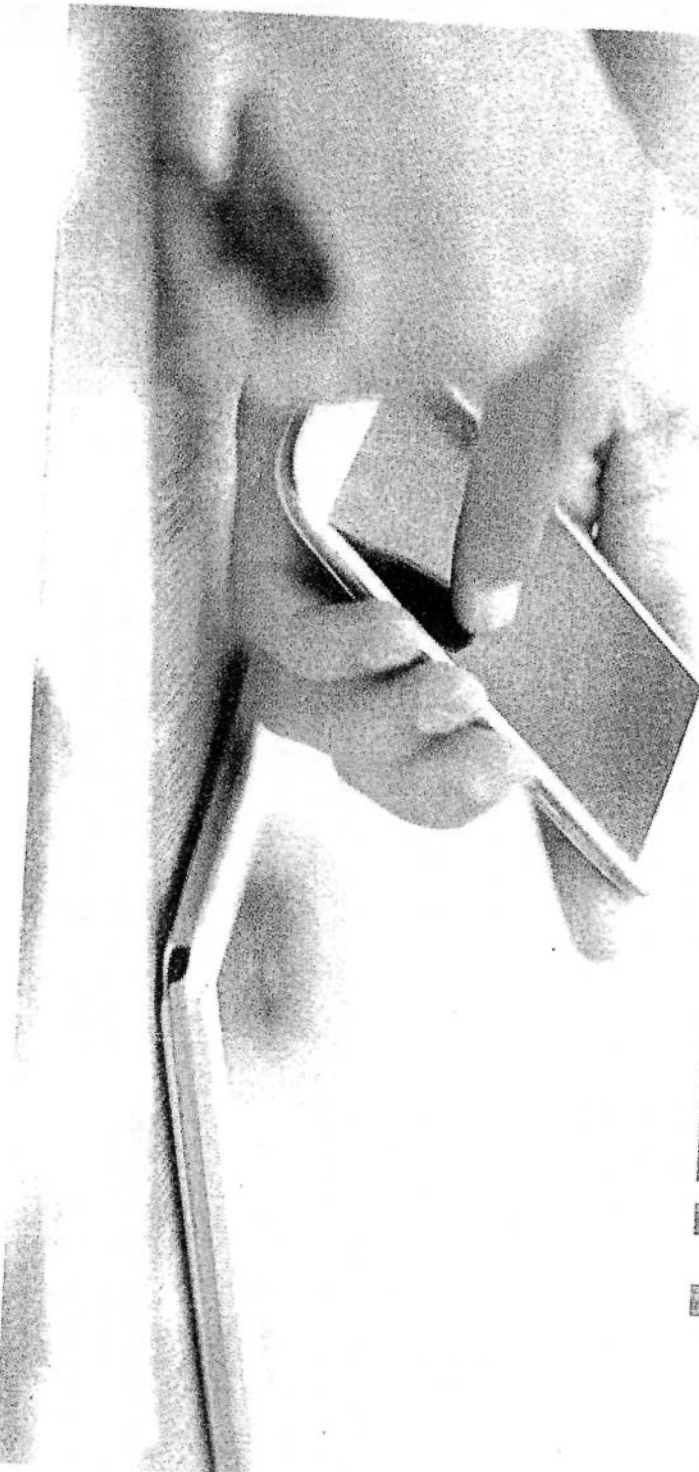
חוקרי זוח קבעו: עצם האפייה במסך (גם בתכנים טובים) מכבה את האור במוח קוצתים את המוח

מאת ר. גיל

"הנער של היום הוא אכזרי יותר, אלים יותר, חסר רגשות וחמלה ובעיקר לא מסוגל לייצר תקשורת בריאה עם בני גילו וככל. לנגד עינינו מהחורן זן אחר של ילדים וצעירים, עד כדי כך שאנחנו מתחילים לדבר על סוג חדש של אנשים שמוכן השילולי של אמיליה".

מי היה מאמין שאת הפרדפול המדויג ומערור החלהלה הזה, האמור להיות שינה מאלפי הורים בישראל, משרטט לנו חוקר בעל שם שמגיע לכאורה מחוץ המערכת הדקובה הזיא, שדוגלת בהטמעת טכנולוגיות מתקדמות מגיל אפס ועד בכלל, מגדלת את צאצאיה על כרכי המסכים המריעילים ומתחילה באיחור לכבות על התוצאות ההרסניות. שתחזית הזעם הנשמעת גם מתוך והערב בקרב מחנני, יהחילו להישמע גם מתוך הציבור החילוני, שעד היום בטוח שיש מינון טוב הטלפונים, המסכים הממוחשבים, הטלפונים לצפייה במסכים החודית, שלא מפסיקה והאחרים, וכי חזירה החודית, שלא פנאטיח, לזעק חמס נגד המסכים המקלקלים, היא פנאטיח, ארכאית ומנותקת מציורי הדור המתקדם.

ד"ר תמיר ליאון - אנתרופולוג וישומי החוקר בעשירים השנים האחרונות ילדים ובני נוער ומומחה ב"תרבות המסכים", מנסה לגרום להתיישבות הזו בטוב יהיה מאוחר. הוא חורש את הארץ לאורכה ולרוחבה ומעביר סדנאות ותרצאות כדי להעביר את המסרים שלו ישירות אל הנער המכור ואל החורים חסרי האונים. למרבה האירוני

שאינו מכניס את מכשיר הצפייה הרשמי לכות, מרגיש שלחות אדירה באהדת ההורים והילדים מפני תרבות המסכים והשלכותיה. "יש גם מחיר בריאות ונוכחי" - הוא מרגיש - "שכן נער שמבלה רוב זמנו מול המסך ישן הרבה בממוצע שעורים פחות מאשר לפני 20 שנה וגם אין לו זמן לאכול נכון ולכן הוא חסר מנוחה, חסר סבלנות והתנהגותו ברהטאם. אני מציע לדאוג שכל ילד יעבור כמה שיותר שעות אינטראקטיביות בסטודיו הברחית. השכונות היום ריקות מילדים ואין משחקים שמפגשים בין חברים. שיחזור לפארקים, לגינות השעשועים ולמחנכים, שישחקו, יפעילו את הגוף ובעיקר יפגשו חברים ולמדו לתקשר איתם. כך אולי יוכלו לאזן את התמונה הקשה ואולי גם לתקן את הציחות: המתחמים".

חשוב להגיש כי ד"ר לואיס אינו לבד ומאפיין גל מומחים החוששים מההתוודות של דור חדש של ילדים המתקשים ליצור קשרים חברתיים, ובעיקר שלא יציקים תוכן לחייהם. דור שהפסיק לצגל את המסך באוטובוסים וברכבות כדי לצפות בנופים, כיוון שהנוף החדש שהוא מכיר הוריו הולכת ומתעצמת. שלו התקשורת בינו לבין הוריו הולכת ומתעצמת. כולם כבר מבינים שהמגלם קם על יצורו ושהמעצמה לי' הגשמו יתור מדי בבתיים, הוא לא ביטוי של חוסר עניין חיצוני, אלא ביטוי לשממה פנימית (פסיכוסים נבחרים מכתובת שהופיעו בתקשורת מפי מומחים בתחום).

אי אפשר לומר שהתחדש לנו יחור מזר, מה עוד שאינו זקוקים לגושפנקות מזריות ואחרות כדי להביא מהשטח את המשמעותיות הזרות הגורל. וככ"ז, מי שפחאום שומע על הסכנה הנוראה גם מבחינה מזרית, מביין על מה נציקנו כל העת ומדוע לקחנו מליץ צעירים אחרים, וזה מקל גם על אלה שעוד לא ממחרים, להשלים עם הניתוק המתבקש והיה זה שכרנו.

יית נאמן יום ראשון כ"ט בסכת תשע"ז

ועם ניתוק טוטאלי ממסכים. אחרי המישה ימים בלבד עולכו מבוזן נוסף. התוצאה הייתה עלייה של 33% בכרולתם להזות וגשות של אדם אחר, אלו מבחינתו החדשות הטובות להורים, שכנראה עד גיל מסוים ובצורה מסוימת ניתן לתקן את הציחות הוגשי. החלטות הלא טובות הן שאם אמפתיה היא הבסיס לאנושיות הרי שיליך דור המסכים הם פחות אנושיים מאיתנו, כי גם באמפתיה צריך להזאמן וכשאין הודמנות לכן התוצאות קשות. ואם זה אחרי מחקר מקיף בן 30 שנה, שנועד על 14 אלף סטודנטים באוניברסיטת מישיגן שהתגלו כ-48% פחות אמפתיים ורוב השינוי הזה התרחש בעשור האחרון.

"זה עוד לא הכל! הנער כיום הוא תוקפני ואלים יותר, כי אלו המסכים שהיא נחשף אליהם מול המסך שהוא נושא לכל מקום. אני בקשר עם דוקטורנט שעשה מחקר על המלה וכבר עכשיו מסתמן מורב המתקשר שהמלה היא תכונה שעלמה מהנעלים: הילדים הפכו יותר אכזריים ואלמונים, כי הם לא מרגישים כשהם פוגעים בשני. ההקשורת הכי טובה של 100% היא בשיחה של אחד מול השני. הפנים מהוות 80% מהניצוי יחד עם טון הדיבור והמבטים. הטקסטים שמעבירים היום דרך מסכים מהווים רק 14% תקשורת ולכן אף פעם לא מספקים מבחינת יצירת קשר. זה מה שמביא לבעיה הגדולה ביותר: הבודדות, שהיא המגיפה של המאה ה-21. כשאף אחד לא מביין את השיח, לא מביין את עצמו ולא מסוגל לתקשר נכון, כולם בודדים. זה מוביל לעלייה בלתי נתפסת בריאונות אצל הנוער (כשנה שעברה חילקו 10 מיליון מרשמים חדשים לילדים נגר דיכאון כשבכבר הרוב שקיבלו היו מבוהלים)".

פארקים במקום מסכים

ד"ר לואיס, הנחשב עוף מורו בעצם הנוכחי

לא ברור עדיין מה הסיבה, אבל כנראה המוח מתפקד אחרת וזו סיבה מספיקה לשמור ממנו מרחק. שימוש יותר במסכים גורם ליידיה בתפקוד הלימודי-הרתי ולכן גם הזקם הקורס הראשון באופן לגמילה מסלולארי.

"יש כמה השפעות מוכרות שהפכו את הילדים של היום למשהו אחר. בראש ובראשונה רואים ירידה בכרולת המיקוד בתוך משפחה. אנתנו נכנסים לדור של הפרצת קשב מוכנית, שהפכה סטטיסטית לגורמה ולתופעה חברתית. המוח הברזה במסך בלי הפסקה מורגל בהסתי דעת בלי הפסקה ולא מסוגל להתרכז. שנית, יכולת דחיית הטיפוקים הולכת וירודת, כי רוגלים בלחיצת שלט עכבר או כפתור לקבל כל מה שרוצים. העולם האינטראקטיבי ניתן לשליטה יותר מהחיים עצמם, כי מקבלים הכל כאן ועכשיו. מעבר לכן, יש ירידה בלתי נתפסת בעולם כמה שקוראים הפרעות על הרצף האוטיסטי (השם המדויק הוא ASD אווידן PDD) שאינן קשורות לאוטיזם ומעירות על הפרעה כסית שיש לאגשים בתקשורת.

החמלה נעלמה מהעולם

"חיללים של הזים, הספונים רוב הזמן בבתיים וא מול המסכים, אינם חשופים מספיק לתקשורת בינאישית ולכן הכיישנות הפכה לתודעה חברתית".

מה החיכוכים הרגשיים של התופעה?
"אנתנו מגדלים כאן דור פחות אמפתי (אמפת-יה - היכולת לזהות את מצבו הנפשי של האחר ולהזדהות איתו) ופחות מסוגל לראות את החברים מנקודת המבט של השני, שהיא הכוח לרצף כמור', שהוא בסיס האנושות לקיי אצלו. באוניברסיטת קליפורניה ערכו ניסוי על 100 ילדים בכיתה ו' מאונת ב"ס. המשמה הייתה לזהות נגשות לפי פנים וסיטואציות חברתיות. מחצית מהם נכנסו אחר"כ למתנה חברת בלי שום פסילות מיוחדת

יה, בשנים האחרונות הוא מגויס גם לכנסים תודיים, כדי לפתוח עיניים להורים חמימים שעדיין מקלים ראש בהשפעות המסך (המבוקרות) על נפשו, מוחו והתנהגותו של הילד. מסתבר שלדברים יש משקל נוסף - מלבד ההסבר הרוחני - כאשר החסר מגיע מוזיקר שמגיע מעברו השני של המחסי, שהעויות נגד המסך קיצוניות אפילו משלום והוא פורס בפניהם שלב אחר שלב ממאיים מעורר פלצות על הקליקל הבלתי הפיך לפעמים, שמייצר נורמות משוכשות ומפוזרות. "ילדים וצעירים העלילים לסתוב את השפעות הילואי של החלות במסכים לצנח", הוא מסביר. "אנתנו מצויים במהפכה טכנולוגית המהירה ביותר שידענו, שאינה מאפשרת אורדר ויחודק, כי סחובים אחרת בתוך הכיס לכל מקום" - מתאר ד"ר לואיס את המתרחש בצעירים מסוימים. "50% מהילדים בישראל מוזיקים סלפון ברשותם כבר בכיתה א' וההורים שעברו מעבודה לעבודה יתור (משנות ה-90 הם עובדים בממוצע שעתיים יותר) עברו גם ממצב של חינוך למצב של מיקוח ויהול בסגנון ריביביטור מרדוקי. כרבע מהילדים משתמשים בטלפון יותר מאלוש שעות ביום ולכן החוקרים מכנים את התופעה כהתמכרות לסלולארי".

אזהרה: פגיעה במיומנויות החברתיות

איך זה משפיע עליהם?
"אני מצוי בקשר תמידי עם חוקרי מוח, שכבר מזהים את התופעות הנלוות. החידוש העיקרי הוא שצצים זמן השמות מול המסך מחולל נזקים. המדיים עצמו פוגע, בלי שבכלל ידברנו על המסרים והתוכן. חוקרי מוח הזואו לי תופעה מדהימה שכל טקסט שקוראים מתוך מסך, מכבה אוטומטית חלקים מהמוח. מוחם של אנשים שהתבקשו לקרוא טקסט מתוך ספר ומעל גבי מסך עם אותו פונט של אותיות, אותו כתב ואותם מרווחים, הגיב באופן שונה. אוטומטית כשתם קראו מהמסך ראו כאילו האור כבה אצלם את אט.